

**ГОЛОВНА УПРАВА
СПІЛКИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ**

**ПРОГРАМА
СПІЛКИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ**

Нью-Йорк, 1960, США

**ГОЛОВНА УПРАВА
СПІЛКИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ**

**ПРОГРАМА
СПІЛКИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ**

Нью-Йорк, 1960, США

**Програма Співки Визволення України
затверджена Другим Великим Вічем
СВУ, що відбулося в м. Нью-Йорку
в днях 16-го і 17-го травня 1959 року.**

— о —

**Видання Політичного Відділу
Головної Управи СВУ.**

Адреса Г. У. СВУ:

A.L.U. (S.V.U.), Inc.

P. O. Box 106 Cooper Sta.

New York 3, N. Y., U. S. A.

Проф. Сергій О. Єфремов

**Провідник Спілки Визволення України. Засуджений у 1930 році на процесі СВУ в Харкові.
Загинув на засланні.**

У березні й квітні 1930 року в приміщенні української державної опери в м. Харкові, відбувся судовий процес над провідним складом Спілки Визволення України та її складової частини Спілки Української Молоді — самостійницьких протикомуністичних підпільних організацій, що ставили своїм завданням, викинення з України революційним шляхом, червоно-російських колонізаторів та відновлення на всіх українських етнографічних землях Української Держави.

Найвищий суд московської колонії, так званої Української Радянської Соціалістичної Республіки, 30 років тому, судив у м. Харкові, 45 українських патріотів серед яких на лаві підсудних були визначні українські вчені, науковці, педагоги, церковні діячі Української Автокефальної Православної Церкви, суспільно-громадські діячі й студенти на чолі з провідником СВУ — відомим вченим, істориком української літератури й віце-президентом Всеукраїнської Академії Наук у Києві проф. Сергієм О. Єфремовим.

У зв'язку з цим процесом, на наказ Москви, тисячі українських патріотів з-поміж селян, робітників, інтелігенції й студентства, членів і не членів СВУ й СУМ-у по всій Україні, були розстріляні або заслані до концентраційних таборів Сибіру при допомозі місцевих московських вислужників.

Уцілілі від червоно-російського терору члени СВУ й СУМ-у, що в наслідок другої світової війни опинилися за межами України в не-комуністичному світі, відновили Спільку Визволення України та продовжують розпочату її попередниками визвольну справу.

Програма Спільки Визволення України, затверджена Другим Великим Вічем СВУ, що відбулося 16-го і 17-го травня 1959 року в Нью-Йорку, США, є документом у якому заготовані відвічні права українського народу! У її стислому тексті, охоплено найголовніші ділянки політичної й соціально-економічної структури та зовнішньої політики відновленої Української Держави.

У своїй визвольній політиці, Спілька Визволення України виходить з позицій останнього періоду української державної незалежності — Української Народньої Республіки проголошеної IV-им Універсалом Центральної Ради в Києві 22-го січня 1918 року і Акту злуки українських земель проголошеного Директорією УНР 22-го січня 1919 року.

**Спілка Визволення України вірить, що
стремління українського народу до національ-
ної свободи й державної незалежності не зва-
жаючи на русифікаційну й терористичну по-
літику Москви в Україні, завершаться пере-
могою української правди. Український народ
буде господарем на своїй землі!**

На чужині, 1960 року.

Головна Управа СВУ

**„Народе України! Твоєю силою, волею,
словом утворилась на Українській Землі віль-
на Українська Народня Республіка. Здійсни-
лася давня мрія батьків Твоїх, борців за волю
і права...”**

**(З Четвертого Універсалу Центральної Ра-
ди, 22-го січня 1918 р.).**

**„В імені Української Народної Республіки
проголошує Директорія всьому українському
народові велику подію в історії нашої Україн-
ської Землі: від нині зливаються в одно віка-
ми відділені одна від другої частини України
— Галичина, Буковина, Закарпаття і При-
дніпрянська Україна в одну Велику Украї-
ну...”**

**(З Акту злуки українських земель, 22-го
січня 1919 р.).**

ВИТЯГ ІЗ СТАТУТУ СВУ

I. ІДЕОЛОГІЧНО-ПРОГРАМОВІ ЗАСАДИ СВУ

1. Спілка Визволення України (скорочено СВУ) є протикомуністичною й протифашистівською політичною організацією;
2. Відновлена на чужині СВУ продовжує визвольну справу Спілки Визволення України, що діяла в підпільних умовах в Україні під червоно-російською окупацією, за відновлення Української Держави в межах українських етнографічних земель;
3. ІДЕАЛІЗМ є основою християнського світогляду Спілки Визволення України;
4. СВУ має ПРОГРАМУ, яка охоплює етапи національного й соціального визволення українського народу, відновлення самостійності й соборності Української Держави, державного закріплення й мирного будівництва.

II. МЕТА, ФОРМИ І ЗАСОБИ ДІЯЛЬНОСТІ СВУ

5. Метою СВУ є: визволення України й українського народу від національного й соціального поневолення. Для здійснення цієї мети СВУ веде революційно-визвольну боротьбу проти всіх ворогів української державности за її здобуття.

6. Форми й засоби:

а) СВУ бере участь в акціях загальноукраїнського самостійницького визвольного фронту, як також такі акції ініціює й переводить власними силами;

б) підготовляє кадри для революційної боротьби за визволення України, закріплення її державности й мирного будівництва;

в) співпрацює з усіма поневоленими й загроженими Москвою народами, які борються за своє визволення з московського ярма, або змагаються за збереження своєї державної незалежности загроженої імперіалістичною Росією;

г) шляхом публікацій, інформацій, доповідей та наукових праць в українській і чужих мовах розкриває незмінну імперіалістичну суть білої і червоної Москви су-

проти поневоленгх Росією народів, як політику русифікації, народовбивства, національного гноблення та колоніяльного визиску;

- г) нав'язує зв'язки та співпрацює з анти-комуністичними силами не-комуністичного світу з метою координації спільних дій проти замірів червоної Москви запанувати над усім світом, як також приєднує союзників для української визвольної справи.

————— o —————

ПРОГРАМА СПІЛКИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

I. СВІТОГЛЯД СВУ

- 1. Ідеалізм є основою українського християнського світогляду Спілки Визволення України.**

II. ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

- 2. Здобуттям і закріпленням української державної незалежності керує УКРАЇНСЬКИЙ РЕВОЛЮЦІЙНО - ВИЗВОЛЬНИЙ УРЯД, створений з українських самостійницько-демократичних середовищ, який, спираючись на широкі маси українського народу, здійснить:**

- а) відновлення УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ через ліквідацію московського державного окупаційного апарату на всіх етнографічних українських землях та заміну його національно-українською революційною владою**

в формі обласних, повітових, районо-
вих, міських та сільських управ;

- б) переведе ліквідацію московської політичної, соціальної, економічної, церковної і культурно-русифікаційної системи поневолення на всіх українських етнографічних землях та покладе підвалини для негайної її перебудови в українських національно-державних інтересах;
- в) підготує скликання найвищого установчого органу Української Держави — **Всеукраїнські Національні Збори**, які мають схвалити **Конституцію** (основний закон) Української Народньої Республіки;
- г) підготує переведення виборів голови Української Держави й Уряду Української Народньої Республіки — Президента та депутатів до Сенату і Палати Репрезентантів.

3. З моментом вибору Президента УНР та уконстатуванням Парляменту Український Революційно-Визвольний Уряд має передати всю повноту влади в Українській Народній Республіці її верховній владі.

III. ДЕРЖАВНИЙ І СУСПІЛЬНИЙ ЛАД У ЗВІЛЬНЕННІ УКРАЇНИ

4. Формою державного ладу відновленої Української Держави має бути **УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ РЕСПУБЛІКА (УНР)**.
5. Українська Народня Республіка має бути державою всіх її громадян.
6. Усі мешканці України в її етнографічних межах автоматично стають її громадянами, за винятком тих, які самі того не бажають або яким в громадянстві відмовить українська влада.
7. Політичну основу Української Народньої Республіки творитимуть Управи (обласні, повітові, районів, міські й сільські), що складатимуться з представників, вибраних демократичним способом громадянами УНР.

IV. ВЕРХОВНА ВЛАДА УНР

8. Головою Держави й Уряду (Ради Міністрів) Української Народньої Республіки має бути **ПРЕЗИДЕНТ**, який титулуватиметься **ГЕТЬМАНОМ**, вибраний на чотири роки таємним, рівним і безпосереднім голосуванням усіх громадян УНР.
9. Найвищою законодавчою владою Української Народньої Республіки має бути **ПАРЛЯМЕНТ**, що складатиметься з двох па-

лат: СЕНАТУ і ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ.

- а) СЕНАТ має складатися з депутатів, вибраних в рівній кількості від кожної області на чотири роки таємним, рівним і безпосереднім голосуванням виборців;
 - б) ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ має складатися з вибраних на два роки представників від населення виборчих округ таємним, рівним і безпосереднім голосуванням.
10. Законодавча влада має подбати про нове законодавство і нові кодекси: кримінальний, цивільний, процесуальний, праці й охорони родини та шлюбу. В основу всіх законів має бути покладена християнська мораль і гуманність, національна справедливість та рівність усіх перед законом.
11. Найвищою виконавчою владою Української Народньої Республіки має бути РАДА МІНІСТРІВ (УРЯД), яка є відповідальною перед ПАРЛЯМЕНТОМ.
- а) Раду Міністрів формує Президент, що є одночасно і її головою. Склад запропонованого Президентом Уряду (Ради Міністрів) має затвердити (більшістю голосів) Парлямент.

12. В Українській Народній Республіці законодавча влада (Парлямент) має бути відокремлена від виконавчої влади (Ради Міністрів).

13. ВЕРХОВНИЙ СУД

- а) завдання Верховного Суду - стояти на сторожі Конституції УНР;
- б) з метою забезпечення безсторонності судових рішень Суд в Українській Народній Республіці має бути незалежним від верховної влади;
- в) голову Верховного Суду має призначати Президент з тим, що це призначення апробує Парлямент.

V. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ УНР

14. Соціально-економічною основою УНР має бути приватновласницька система господарства і приватна власність на знаряддя і засоби виробництва. Ця власність розподіляється на індивідуальну приватну власність, групову власність (кооперативну, акційну й ін.), муніципальну й державну.

Примітка: Розмір приватної власності в усіх галузях народного господарства має бути встановлений спеціальним законом.

15. Загальнонаціональним майном під державним управлінням мають бути:

а) земні надра (поклади вугілля, залізної руди, марганцю, нафти й ін.), великі лісові масиви, великі водні басейни і ріки;

б) важка промисловість: чорна і кольорова металургія, вугільна, нафтова, газова, енергетична й машинобудівельна промисловість, гірниче і промислове машинобудування, будівництво всіх видів транспорту, сільськогосподарське машинобудування й інше; воєнна й хемічна промисловість; виробництво мінеральних будівельних матеріалів (цементні заводи); залізничний, повітряний, річковий, морський і великий автошляховий транспорт;

в) засоби зв'язку (пошта, телеграф, радіо і телевізія);

г) великі підприємства легкої і харчової промисловости;

г) банки;

16. При розгорненні будівництва нових підприємств важкої промисловости має бути дозволена широка приватна ініціатива, побудована на паях чи шерах.

17. Найявні в момент створення українського уряду середні й дрібні підприємства легкої і харчової промисловости, підприємства місцевого промислу, малі лісові масиви і малі водні басейни, малий річковий і малий морський транспорт мають бути передані державою в приватну власність (індивідуальну, групово-кооперативну й акційну) на засадах довготермінової сплати державі їх вартости. За бажанням працюючих середні підприємства легкої і харчової промисловости можуть бути перетворені на народньо-акційні товариства з тим, що кожний робітник стає акціонером — співвласником підприємства і одержує на акції прибутки у формі дивідендів.
18. Якщо майно кустарів і ремісників, які були примусово об'єднані московською окупаційною владою, збереглося, воно має бути повернене в їх приватну (індивідуальну або групову) власність.
19. Тартаки, гончарні, броварні, цегельні, гарбарні, водяні й вітряні млини, кузні, бойні, ковбасні, чинбарні, маслобойні, дрібні заводи виробу шкіри, миловарні й пекарні мають бути безкоштовно повернені їх власникам або їх нащадкам, якщо така власність збереглася під час створення українського уряду.

20. Кустарів, ремісників і приватних підприємців, що викажуть свої фахові й організаційні здібності, держава підтримуватиме довготерміновими позичками з метою поширення й удосконалення їх підприємств.
21. Садиби з їх забудуванням у сільських місцевостях і помешкання та будинки в містах мають бути повернені їх власникам репресованим, виселеним і засланим московсько-окупаційною владою, або їх вартість має бути компенсована українською владою, якщо ця власність стала загальногромадським добром.
22. Держава має сприяти робітникам, селянам, службовцям і інтелігенції у містах, селах і промислових районах у придбанні власних будинків.
23. Уряд Української Народньої Республіки має всебічно сприяти розвиткові муніципального господарства міст і сіл, які повинні мати власність на певні земельні ділянки, житловий фонд, шляхове господарство, засоби міського транспорту (автобус, трамвай, метро), водогін, каналізацію й інше.

VI. СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО УНР

24. Земля і майно колгоспів мають бути передані безкоштовно селянам у приватну власність (у межах норм, встановлених державним законом), з правом продавати землю, купувати її і передавати в спадщину одному з нащадків.
25. Купівля, продаж і передача землі в розпорядження іншого власника мають провадитись під контролею держави з тим, щоб:
 - а) не допустити спекуляції землею;
 - б) запобігти скупченню землі в приватній індивідуальній власності понад двох норм, встановлених законом для даного району.
26. Селянам має бути забезпечене право вільного вибору характеру індивідуального господарства.
27. Землекористування має бути під контролею земельних управлінь.
28. Радгоспи з усім їх майном і земельним фондом мають перейти до державного резервного фонду. З цього фонду уряд УНР наділятиме додатково землею зразкові індивідуальні сільські господарства, а робітників, службовців і інтелігенцію наділятиме садибами й городами; з цього фонду мають ко-

ристати науково-дослідні інститути, сільськогосподарські учбові заклади та дослідні станції.

Примітка: Якщо в якійсь місцевості буде обмаль колгоспної землі для розподілу між індивідуальними господарствами, земля бувших радгоспів у цій околиці, за згодою урядових чинників УНР, має бути передана сільським громадам для її розподілу.

29. Все майно та засіяна площа кожного селянина має бути застрахована в державних страхових банках на випадок природньої стихії.
30. Уряд УНР має бути зобов'язаний купувати в селян через заготівельні пункти всю надвишку сільсько-господарської продукції.
31. Селянам має бути надане право по найму робочої сили з забезпеченням їй всіх положень, передбачених трудовим державним законом.
32. Уряд УНР має дбати про найширше розгалуження кредитових товариств сільсько-господарських машин і реманенту.

VII. ФІНАНСИ І ТОРГІВЛЯ УНР

33. Українська Народня Республіка має здійснювати:

- а) емісійне право (випуск грошей);
 - б) монополію зовнішніх (закордонних) фінансових взаємовідносин;
 - в) фінансово-кредитову політику в середині Української Держави;
 - г) випуск державних позик;
 - г) державне і соціальне страхування усіх видів;
 - д) збирання податків;
 - е) через державну ощадну касу має гарантувати збереження заощаджень громадян.
34. Для здійснення цих міроприємств має існувати широко розгалужена система державних банків і інших державних фінансових установ, як от: промисловий банк, торговельний і сільськогосподарський банки та інші.
35. Крім державних банків, в УНР мають функціонувати мережі банків муніципальних і громадського типу (кооперативні й станові).
36. Зовнішня торгівля УНР має бути під контролею держави і спрямована Урядом на користь державно-національним інтересам

українського народу та забезпечення економічної незалежності України.

37. Внутрішня торгівля УНР має бути державна, кооперативна й приватна. У внутрішній торгівлі Уряд УНР має здійснювати державну контролю цін на всі види промислової і сільськогосподарської продукції.

VIII. СОЦІАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УНР

Державними законами має бути встановлено:

38. Мінімум заробітньої платні для робітників, службовців і фахівців у всіх галузях праці, яка забезпечуватиме прожитковий мінімум.
39. Соціальне страхування для всіх працюючих на державних та муніципальних підприємствах має фінансувати держава, а на приватних підприємствах — підприємці.
40. Для всіх працюючих по найму мають бути встановлені норми тривалості праці:
- а) не більше 40 годин на тиждень для нормальних умовин праці в усіх галузях народного господарства;
 - б) не більше 6 годин на день у шкідливих для здоров'я умовинах праці;

- в) не більше 4 годин на день для неповнолітніх віком від 16 до 18 років в умовах, не шкідливих для здоров'я.

Примітка: Для неповнолітніх нижче 16 років праця по найму має бути заборонена. Для жінок і підлітків нижче 18 років має бути заборонена фізична тяжка і шкідлива для здоров'я праця.

41. Багатодітним погребуючим родинам має видаватися систематична допомога.
42. Інвалідів революційно-визвольної боротьби за Українську Державу Українська Народня Республіка має взяти під свою опіку.

Державними законами має бути забезпечено:

43. Щорічний оплачуваний відпочинок для всіх працюючих по найму, згідно з встановленою законом тривалістю відпусток.
44. Вистачальна підтримка на випадок безробіття, старости та інвалідности.
45. Безкоштовне лікування в державних лікувальних закладах.
46. Опіка над сиротами до 18 років життя.
47. Всім бувшим репресованим, виселеним і засланим за національно-визвольну україн-

ську справу, всім родинам тих, що загинули в боротьбі з окупантами України за відновлення Української Держави, Українська Народня Республіка має виплатити відшкодування в розмірах, встановлених законом.

48. Українська Народня Республіка має всебічно сприяти всім тим українцям, які бажатимуть повернутися в Україну, та має забезпечити їх улаштування за рахунок спеціальних державних фондів.

ІХ. КУЛЬТУРА Й ОСВІТА УНР

49. Культура й освіта в Українській Народній Республіці має знаходитись у веденні й під контролею державного Міністерства Освіти, яке забезпечуватиме їх розвиток у загальнонаціональних і державних інтересах.

50. Міністерство Освіти:

- а) встановлює державну систему народньої освіти, розбудовує мережу шкіл обов'язкового навчання, середньої загальної і фахової освіти, високої освіти і наукових установ;
- б) керує опрацюванням учбових плянів і програм для всієї освітньої мережі;

в) керує виготовленням підручників і учбового матеріалу для всієї освітньої мережі.

51. Національні меншини в Українській Народній Республіці мають право користати з національно-культурної автономії.

Х. ПРАВА ГРАМАДЯН УНР

52. Конституцією Української Народньої Республіки усім її громадянам, незалежно від раси, національності, віровизнання, статі, соціального становища і маєткового стану, має бути забезпечено:

а) рівноправність у всіх галузях державного, громадського, політичного, господарського й культурного життя;

б) користання з активного й пасивного виборчого права від 21 року життя;

в) право приватної власности на знаряддя і засоби виробництва та користи з продукту своєї праці;

г) охоплення всіх дітей безкоштовним обов'язковим 8-мирічним навчанням з викладанням релігії;

г) право на безплатну освіту в середніх загальноосвітніх та фахових школах, а також у вищих учбових закладах;

Примітка: Студенти, що виявлятимуть успіхи в навчанні, мають бути наділені державними стипендіями.

- д) право на обрання професії й фаху;
 - е) право на працю, згідно з професією і фахом;
 - є) право на вистачальне матеріяльне забезпечення державою на випадок непрацездатности і безробіття, право на безплатну медичну допомогу і лікування, право на щорічний відпочинок із збереженням платні й вистачальне забезпечення на старість;
 - ж) свобода слова, друку, громадських, політичних, станових, профспілкових і молодечих та спортових організацій;
 - з) свобода пересування в межах УНР, свобода вільного виїзду поза межі УНР і подорожування закордон, свобода змін місця праці і мешкання;
 - і) свобода сумління.
53. З метою забезпечення громадянам Української Народньої Республіки свободи сумління Церква має бути відокремлена від держави.

54. Церквам усіх віровизнань в УНР має бути гарантована законом свобода їх діяльності, зокрема забезпечене право організувати свої духовні школи всіх ступенів.
55. Образа релігійних почувань має бути карана державним законом.

XI. ОВОВ'ЯЗКИ ГРОМАДЯН УНР

56. Усі громадяни Української Народньої Республіки повинні:
- а) дотримуватись її Конституції й законів;
 - б) сприяти зміцненню Української Держави і ростові добробуту українського народу.
57. Громадяни УНР чоловічої статі мають бути зобов'язані в лавах українського війська відбувати загальновійськову повинність та боронити свободу і незалежність українського народу зі зброєю в руках.

XII. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УНР

58. Уряд Української Народньої Республіки має постійно дбати про мирне співжиття з усіма сусідніми народами, керуючись принципом поважання суверенних прав кожного народу на власне державне життя.

59. Уряд УНР повинен в державних інтересах дбати про створення такої рівноваги сил в Європі й Азії, яка унеможливила б ворогам українського народу зруйнувати Українську Державу. З цією метою український уряд має створити з прихильними націями бльок та співпрацювати з ними в політичній, економічній, культурній і військовій ділянках.
60. На міжнародньому форумі Українська Народня Республіка має співпрацювати з усіма націями світу, які дбатимуть про інтереси всього людства: мирне співжиття всіх країн, шанування суверенних прав кожного народу та розподіл економічних і матеріальних дїбр у загальнолюдських інтересах. Делегація УНР в Об'єднаних Націях має діяти, виходячи з цих засад.

ДЛЯ НОТАТОК

